

FOREBYGGENDE PLAN

Plan for å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer hos barn og unge

SAMMENDRAG

Barnevernloven (§ 3-1 første ledd) gir kommunen ansvar for generelle forebyggende tiltak rettet mot barn og unge. Kommunen skal ifølge loven «følge nøye med i de forhold barn lever under» og «finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer». Barnehagene og skolene er de viktigste arenaene for forebygging. Forebyggende plan i Porsanger kommune har tiltak på tre nivå, universelt (til alle), selektiv (til noen grupper), og individuelt (til enkeltpersoner) nivå. Planen tar utgangspunkt i de åtte alvorligste risikofaktorene for omsorgssvikt og adferdsproblem. Planen er (skal) vedtas av kommunestyret.

Porsanger kommune 2024, juni

Tiltak forebyggende plan barn og unge i Porsanger kommune

1. Bakgrunn

Bakgrunnen for den forebyggende planen er barnevernsreformen som trådte i kraft 1.1.2022. Reformen gir kommunene et økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet, og målet er å styrke arbeidet med forebygging og tidlig innsats. Barnehagene og skolene i Porsanger er de viktigste arenaene for forebygging. Det er når det oppstår utfordringer at hjelpetjenester som helsestasjon, barnevern, lege, NAV og andre hjelpeinstanser skal være koordinerte og være klare til å bistå barna, ungdommene og barnehagene/ skolene. Koordinerte og gode tjenester er da av stor betydning.

Det følger av barnevernsloven § 3-1 første ledd; at det er kommunen som har ansvaret for å forebygge omsorgssvikt og adferdsvansker. Videre står det i andre ledd at: Kommunestyret selv skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid etter første ledd. Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide.

Loven legger også vekt på at kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår, og sørge for å samordne tjenestetilbud til barn og familier.

2. Forebygging

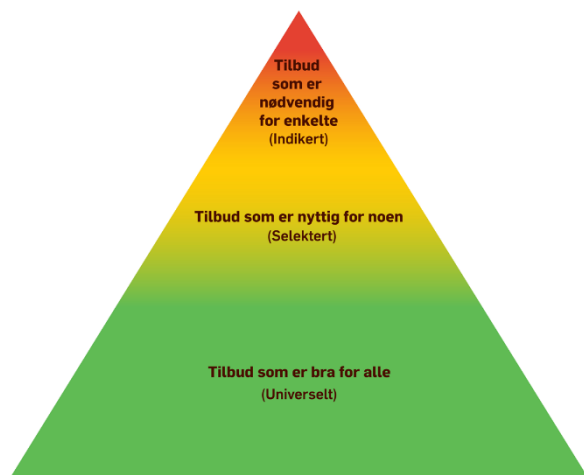
Porsanger kommune har siden 2020 jobbet med samhandlingsmodellen bedre tverrfaglig innsats (BTI). Porsanger kommune sin samhandlingsmodell heter Trygge barn. Målet er å sikre tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid til barn, unge og familier det er knyttet undring eller bekymring til. Porsanger kommune har gode systemer for BTI arbeidet og er i en kontinuerlig prosess for god implementering. Trygge barn satsingen er grunnmuren for alt forebyggende arbeid i kommunen. Barnehagene og skolene har en svært viktig rolle, det er der barna og ungdommene oppholder seg og utvikler seg.

En plan for å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer skal/er vedtatt av kommunestyret. Det vil bidra til en overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og fordeling av kommunens ressurser til arbeidet. Det er kommunens administrative ledelse (kommunedirektøren, helse- og omsorgssjefen og oppvekst- og skolesjefen) som legger den forebyggende planen fram for kommunestyret. De er med på å sette premissene for hvordan kommunen skal jobbe med barn og unge for å skape gode og trygge oppvekstvilkår.

Forebygging deles inn i tre ulike nivå, universelt, selektivt og indikert nivå. Under følger en oversikt over kommunens viktigste forebyggende tiltak til alle barn, til noen grupper og til enkelt individ. I tabellen går det fram hvilken tjeneste i Porsanger kommune som er ansvarlig for de ulike tiltakene (tiltak som er nevnt i universelt nivå blir ikke nevnt i de andre nivåene under). Tiltakene i tabellen er tatt utgangspunkt i de åtte største risikofaktorene for atferdsvansker og omsorgssvikt hos barn og unge (Kvello 2023).

I tillegg til alle tiltakene har Porsanger kommune etablert flere faste samarbeidsmøter for å koordinere tjenestene. Disse samarbeidsarenaene er lagt inn i en egen tabell først i denne planen.

Tiltak forebyggende plan barn og unge i Porsanger kommune

Risikofaktorer for atferdsvansker og omsorgssvikt: (Kvello 2023)

- Skadelige omsorgsformer (ulike former for neglekt, svikt)
- Alvorlige krenkelser (psykisk, fysisk vold etc)
- Emosjonell utilgjengelighet/fjernhet hos foresatte
- Rusmiddelbruk foresatte
- Alvorlige former for psykiske lidelser foresatte
- Utviklingsvansker som ikke blir forstått og hjulpet
- Skadelig psykososialt miljø i barnehage og skole
- Levekårsutfordringer

Samarbeidsmøter/ samhandlingsarenaer for tjenester som jobber med barn og unge

Tiltak	Mål og organisering	Ansvarlig sektor
Skolehelseteam	Målet med skolehelseteamet er å sikre tidlig innsats når et barn eller familien har behov for det. Skolehelseteam har faste møter, med deltakere fra de kommunale skolene, videregående skole. PPT, ungdom i fokus, helsestasjon, barneverntjeneste og forebyggende tjenester. Skolehelseteam koordineres av rektorteamet.	Oppvekst og kultur, koordineres av rektorteam
Barnehageteam	Tidlig innsats team er et tverrfaglig lavterskeltilbud som skal sikre tidlig innsats og styrke helsefremmende og forebyggende arbeid i barnehagene og skoler	Oppvekst og kultur, styrerforum oppvekst koordinerer
Samarbeidsmøte med BUP-spesialisthelsetjenesten	Målet med møter er ..... PP- tjenesten, barnevern, helsestasjon, BUP	PP tjenesten
BTI nettverk	Målet med BTI nettverk er kompetanseheving og implementering av Trygge barn modellen til Porsanger kommune. Nettverket har digitale møter 4 ganger i året.	Helse og omsorg, koordineres fra helsestasjonen

Tiltak forebyggende plan barn og unge i Porsanger kommune

Tverretatlige samarbeidsmøter	Målet med tverretatlige møtepunkt er å kjenne til hverandres mandat, oppgaver og sikre felles ansvar. Det er satt opp faste samarbeidsmøter på ulike arenaer mellom NAV, barnevern, helsestasjon, PP tjenesten	?? hvem er ansvarlig for dette?
-------------------------------	--	---------------------------------

Universelle tiltak- tiltak som er bra for alle barn og unge

Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig sektor
Bibliotek	Gratis utlån av bøker, ulike arrangement.	Oppvekst- og kultur
Barselgrupper	Barselgrupper er nettverk for foreldre. Her kan de lære av hverandre, støtte hverandre og være sosial sammen med andre foreldre. Det er helsestasjonen som koordinerer og etablerer barselgrupper for alle foreldre.	Helse- og omsorg, helsestasjonen koordinerer
Ferieaktivitet	Røde kors ferietilbud	Røde kors
Digital dør inn til helsesykepleier for alle barn og unge i skolene, samt fysisk hjertepute for 1-3 klasse og barnehager	«Hjerteknappen» er en digital dør (knapp i teams) der elevene kan kontakte helsesykepleier ved å trykke på «Hjerteknappen». Hjerteknappen skal gi alle elever lett tilgang til helsesykepleier selv om helsesykepleier ikke er fysisk til stede i skolen aktuell dag.	Helse- og omsorg, helsestasjon.
Kulturskolen	Opplæring i instrumenter, sang og visuell kunst.	Oppvekst- og kultur
Kartlegging vold og overgrep	Gjøres i utvalgte konsultasjoner.	Helse- og omsorg, helsestasjon, jordmor, leger, barnevern.
Alderstilpasset informasjon til alle barn om mobbing, vold og seksuelle overgrep	«Jeg vet» «Kroppen min eier jeg» eller andre digitale læringsverktøy som brukes i skolene og barnehagene om mobbing, vold, seksuelle overgrep.	Oppvekst- og kultur, barnehager og skoler

Tiltak forebyggende plan barn og unge i Porsanger kommune

Foreldreveiledningsprogram	«COS-P»- foreldreveiledningsprogram for å gjøre foreldre trygg på barnas behov, foreldre kan melde seg på kurs.	Helse- og omsorg, helsestasjon.
Kurs for førstegangsførelde	«Godt samliv» tilbud om kurs til alle som skal bli foreldre for første gang	Helse- og omsorg, helsestasjon
Traumebasert omsorg/ tilnærming	Ansatte i skoler og barnehager har fått opplæring i traumebasert omsorg gjennom kompetanseløftet	Oppvekst og kultur og Helse- og omsorg
Kartlegging om vold i svangerskap, og ved 10 og 18 mnd. Kontroll på helsestasjonen	Screening, Alle blir spurt/ kartlagt om de har vært eller er utsatt for vold	Helse- og omsorg, jordmor og helsestasjon
Kartlegging av alle gravide for depresjon	«EPDS» kartlegging av alle gravide for å avdekke mulig svangerskapsdepresjon	Helse- og omsorg, jordmor og helsestasjon
Folkehelse og livsmestring	Opplæringsmateriell som brukes av skolene om folkehelse og livsmestring	Oppvekst- og kultur
Utlån av gratis sport og fritidsutstyr til alle barn og familier	«BUA Porsanger» har utlån av gratis sport- og fritidsutstyr, utstyrte har god kvalitet og kan lånes via en nettside.	Oppvekst- og kultur
Helsesykepleier tilknyttet alle skoler og barnehager	Skolehelsetjeneste- Helsestasjonen har en helsesykepleier tilknyttet hver skole og barnehage. Skolene har fast kontordag. Barnehagene har primærhelsesykepleier de kan kontakte ved behov.	Helse- og omsorg
Barneverntjenesten «utekontor» i skolene	Veilede ansatte i skolene, være tilgjengelig	Helse- og omsorg, barnevern
Gjeldsrådgivning	Økonomisk veiledning	NAV
Leksehjelp	Oppvekst tilbyr leksehjelp til alle som ønsker det.	Oppvekst- og kultur
Språkkartlegging eller andre kartlegging er som gjelder alle barn?	Barnehagene	Oppvekst og kultur- kan @barnehager/ skoler fyller ut?
Ungdomsveileder	Prosjektstilling, skal drive oppsøkende arbeid, bindeledd mellom skole, hjem, og hjelpeinstanser.	Helse- og omsorg, ROP- tjenesten.
Kartlegging/ oppdage rusmiddelproblemer og psykisk uhelse	Her brukes ulike kartleggingsskjema/ verktøy for kommunalt ansatte, (AUDIT, DUDIT, TWEAK)	Helse- og omsorg, jordmor, ROP, helsestasjon, og lege.

Tiltak forebyggende plan barn og unge i Porsanger kommune

Helsestasjon for ungdom	På helsestasjonen for ungdom er et gratis tilbud for deg mellom 12-20 år. Her kan du få hjelp og råd fra helsesykepleier, lege, jordmor og psykolog.	Helse- og omsorg, helsestasjon, jordmor, lege, psykolog.
-------------------------	--	--

Selektive tiltak- tiltak som er nyttige for noen

Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig sektor
Familieråd benyttes mest av barnevernet som et frivillig tiltak	«Familieråd» er et møte der familie, slekt og venner samles med offentlige hjelpere for å finne løsninger på utfordringer i familien.	Helse- og omsorg, barneverntjenesten
Tidlig innsatsteam	Tidlig innsatsteam er et tverrfaglig lavterskeltilbud som skal sikre tidlig innsats og styrke det helsefremmende og forebyggende arbeidet i barnehager og skoler. Tidlig innsatsteam skal jobbe sammen for å oppdage og iverksette tiltak så tidlig som mulig.	Helse- og omsorg, helsestasjon koordinerer
Ulike tiltak rettet mot barn og unge i barnevernet etter vedtak	Samtaler, aktiviteter, miljøarbeidere, miljøterapeuter, besøkshjem, støttekontakt, foreldreveiledningskurs mm.	Helse- og omsorg, barnevernstjenesten
Vold- og overgrepsteam	Teamet består av ressurspersoner som skal jobbe med å forebygge vold, overgrep og omsorgssvikt. VO teamet skal også jobbe strukturert med kompetanseheving til ansatte som jobber med barn og ungdom.	Helse- og omsorg, koordinert av helsestasjon og barneverntjenesten

Indikerte tiltak- tiltak som er nødvendig for enkelte

Tiltak forebyggende plan barn og unge i Porsanger kommune

Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig sektor
Avlastning	For barn og unge med nedsatt funksjonsevne der det er behov	Helse- og omsorg
Barnekoordinator-team	Jobbes med å sette det i system	Helse- og omsorg
Fosterhjem	Etter vedtak fra barnevernstjenesten, eller slutning fra barnevernsnemnda	Helse- og omsorg, barnevernstjenesten
Psykososialt kriseteam	Blir koplet inn er hvor hendelsen er større enn at eksisterende hjelpeapparat kan bistå.	Helse- og omsorg
Støttekontakt	Lov om barneverntjenester eller lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.	Helse- og omsorg
Forslag til tiltak Samarbeidsrutine mellom NAV og barnehage/skole:	En kontaktperson og lav terskel for å ta kontakt ved bekymring for barn som lever i fattigdom og kan trenge økonomisk hjelp for å gå bursdager, delta på fritidsaktiviteter, betale SFO etc. Skole/barnehage har opplysningsplikt til sosialtjenesten ved bekymring (Opplæringsloven § 15-4 og barnehageloven § 45). Skal skje i samråd med foreldrene.	Oppvekst- og kultur, NAV, kan NAV og Oppvekst- og kultur drøfte dette?